

Orthets

Օրեափը ինչպե՞ս,
ո՞ւր եւ ինչո՞ւ
սովորել

Տարիներ առաջ, Ավստրիակայի Սիլինեց բաղադրում, Տեղեկատվության նախարարության ղետական ռադիոլայանների վաշտության մեջ հետ հանդիման ընթացքում նրան հարց սկզբի, թե ինչո՞ւ են այդ ժամանակ գնով դահլիճն ինքը լեզվով ամենօրյա հաղորդումները, արդյո՞ւ դա ազգային փոնքամասնությունների մշակույթը ու լեզուն դահլիճնելու առաջարանի ունի իր մեջ: Պատասխանը խիստ զարմացրեց ինձ եւ, ինչ-որ չափով, նաև հուսախաք արեց. «Կառավարությունը հայեթեն, բուրժեթեն, հումարեն եւ արարեթեն ռադիումներ է դահլիճ, որդեսզի մեր երկիր նոր ժամանող ներգաղթյալները գոնե իրենց ազգային լեզվով ծանոթանան եւ իմանան մեր երկիր օրենքները»: Բա ո՞նց, Ավստրալիան օրենքների կատարյալ երկիր է, որտեղ օրենքի դահլիճն ները, ի դեմ, ոչ մի տեղ նկատելի չեն:

Իսկ բոլորվին վերջեւ Ըվեդիայից Երեւան այցելած նախկին հալեմահայ մի ծանոթի հարցեցի, թե տեղի կառավարությունը տարբե զյուտեռում եւ զյուլաբաղավեռում բնակարան տրամադրելուց բացի ուրիշ կերպ օգնո՞ւմ է իրենց, դատախանը նորից եղավ անակնկալ ինձ հաճար. «Այս, օգնում է, են եւ բավականաչափ: Բայց որա մեծ մասը դեմք է վճարեն այն դղրոցներին, որտեղ դարտադր ըվեդեւն են սպորտեցնում մեզ՝ մեծահասակներիս»: «Ան- տուս, ասացի հեգանանով, որդեսզի ոյուրավ համածովկե ըվեդների հետ»: «Ոչ միայն, ասաց ծանոթս, որդեսզի լավ հասկանանք ըվեդական օրենքները»:

Եթեկ ինձ մոտ եկան հեռուստաընկերություններից մենքի լրագրողները: Նրանց հետաքրքրող հարցն այս էր, թե առաջիկա մենք ամսում, ճշգրիտ՝ մինչեւ դեկտեմբերի 5-ը, ինչ միջոցներ են տես Սահմանադրական փոփոխությունների մասին մեր ժողովրդին իրազեկելու դեկտեմբերի 6-ի հանրապետին մասնակցելու համար: Անկենորեն համոզիչ եւ հանողված որեւէ դատասխան չունեի: Ի՞նչ կարելի է բացատրել մի հասարակության, ինչորիսին մերն ե, որը ոչինչ կամ շատ իիշ բան գիտի մեր գործող սահմանադրության մասին, ել ո՛ու մնաց դրա փոփոխությունների վերաբերյալ: Այն էլ՝ որորակեն մենք ամսական ընթացքում:

Ըստածութ օրէ ասվա ըսթացուն:
Լրազների մեկնելոց հետ, դրցա-
հասակ երեխաներ ունեցող մեր աշխատա-
կիցներին հարցի, թէ մեր հանրակրթական
դրցներում աշակերտները որեւէ առարկա
ունե՞ն իրենց օրենքներ, իրավունք եւ դա-
սականություն սովորեցնող, այլ խոսրով՝
լիարժեք բաղադրիչներ դաշտասող: Պա-
տասխանն այս անգամ էլ եղակ զարմաց-
նո՞ւ՞չ: Աշխատակիցներից մեկը նույնիսկ
իհեց, որ իրենց ժամանակ, խորհրդային
տարիներին, հանրակրթական դրցներում
անցնում էին ՍՊԻՀ տարօրինակ անունվա-
մի առարկա, որը նշանակում էր Սովետա-
կան դեռության իրավունքի հիմունքներ: Սակայն, ավելացրեց, այդ առարկայի դա-
սերին կարեւորություն սկսող չկար...

Պարզ է, սովորական եկրում կար նաև մի հրաշալի, ինչպես ասում են՝ ամենահու-
մանիստա սահմանադրություն, որը գոր-
ծում էր ըստ դաշտայի կամքի ու ցանկու-
թյան: Ասսեմք, է՛տ օրոք ամ:

Ես մեր երկրություն:

ՏՐԿՈՅ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Անցած ժաքարտ օրը Երեւանի Թեհրեյան
կենտրոնում տեղի ունեցած ՈԱԿ 23-րդ
(Վերակազմավորումից հետո՝ 2-րդ) դաս-
գանակալրական ժողովը նախորդ Երեւ-
արվա հաշվետու ընթացի մի շարք կա-
րեւոր հարցերի անդրադարձավ։ Զննարկ-
վեցին եւ ներկուսակցական խնդիրները,
եւ ներփական այս հանգրվանի
մարտահրավերները, եւ սահմանադրա-
կան փոփոխությունների վերաբերյալ
կուսակցության դիրքորոշումն ամրագ-
վեց բանահետևով։ Միջիահայության վի-
ճակը եւս բազմակողմանի ներկայաց-
վեց։ Առհասարակ՝ ՈԱԿ դատամակո-
րական ժողովը անցնող Երեւարի գնահատելու հետ մեկտեղ՝ ճշտեց աղա-
գա դիրքորոշում եւ անելիք։ Մարզային
կառուցման ընթացք 105 դատամա-
կորություն 97-ն էր նաև ակցում ժողովին,
լավ ներկայացված էր ումակավարական
սփյուռքն այնոինի հայտնի անուններով,
ինչունիւն են կուսակցական Երախտա-
վորներ Երվանդ Ազատյանը, դրև. Հա-
րություն Արզումանյանը, Գեւորգ Մարտ-
յանը, Պետրոս Թոփչյանը, Հարություն
Երկանյանը. Հրաչ Գոյլունջյանը, Կարա-
պետ Բյուջյանը, Հարեթ Թորոսյանը,
Հակոբ Վարդիկյանը, Վարդան Նա-
զարյանը, Նշան Պարությանը, Հրայր

Գերազույն հոգեւոր խորհրդի ժողով Մայր Աթոռ
Սուրբ Էջմիածնում Ազգային-եկեղեցական ժողով՝ առաջիկա Տարի

Նոյեմբերի 3-ից 5-ը, նախագահությամբ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ծայրագույն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի, Սայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում տեղի ունեցավ Գերագույն հոգեւոր խորհրդի ժողով ընդլայնված կազմով:

Ժողով Ազգային Ամենայն Հայոց
Կաթողիկոսն իր օրհնությունն ու
բարեմադրանքները բերեց Գիշ ան-
դամներին և հաջորդություն մադ-
թեց ժողովի աշխատանքներին: Նո-
րին Մրությունը նաեւ իր բարձ
գնահատանքը հայսնեց ժողովա-
կաններին՝ Հայոց Եկեղեցուն մա-
տուցած նվիրյալ ծառայության հա-
մար:

ՈՄԿ բանաձել՝ Սահմանադրական փոփոխությունների մասին

թյան (Ժողովրդավարություն) կիրառման
ռետրում:

Այսօր մատուցական ու սոցիալակա բնագավառներում տագնարդ եւ արեւել յան հարեւանի հետ դաշտազմակա վիճակ ապրող հանրամետությունում եր հայ ժողովուրդը կանգնած է իր գոյա տեսնան եւ հետառապատճենահան ԱՄ

տեսան ու հետագա ակաջակացին զգ րաբերող արմատական ու բախտորոց որու շուամների կայացման ժեմին, ՈՎԿ-ը ու դես գործում ենթայան ուղենիշ՝ իր նորա տակն է համարում նորաստել հայկական դետականության անրապեսնանը, որը լայն հնարավորություններ կտա ժողովու դին ապրել ազատ ու անկառականություն: Ինչ

ԱՆԳՈՒ-
ՂԱԼԱՆ
ԶԵՂՈ Բ

**Հայկական համ-
ցախումբը ակ-
տիվ դերակա-
տար կենտրոնա-
կան Գերմանիա-
յում**

**Ամերիկյան ընտ-
րություններին
ընդառաջ:**
**Գեմոկրատա-
կան բանավեճի
ուժը**

Ըստ կարգի՝ ՌԱԿ նոր ասել-
այթեսն առաջարկեց ՌԱԿ
հանրամետական նոր վարչու-
թյան կազմը՝ խան հիօրից, խանմբեկերոր-
դը՝ ասենայթեսն է: **Գայանե Սուրառյա-
նը** ներկայացրեց այն քանածելը, որը ծն-
վել էր բննարկումների արդյունում, եւ որ-
տեղ քաջանակները սահմանադրական
փոփոխություններին ՌԱԿ դիրքորոշման
մասին՝ ՌԱԿ-ը կողմ է այդ փոփոխու-
թյուններին (stv՝ 1-ին էջ): Մինչեւ քանա-
ծելի ընդունումն էլ, ժողովից առաջ,
լրագրողների հարցերին դատասխանելիս,
այդ դիրքորոշման մասին խոսել էին Ք.
Ավետիքյանը, եւ կուսակցության փոխա-
տենայթես Սուրեն Սարգսյանը:

Դ. Ավետիքյանը լրագրողներին հիշեցնելով Քայասանի նախագահի հետ սահմանադրական փոփոխությունների նախագծի ռուրզ բնարկում-հանդիմումից հետո արածված ՌԱԿ հայտարարությունը, նույնի ուժում գործություն ունենալու պահանջման մասին առաջարկությունը, որոնց մի մասը նախագահի հետ հանդիման ժամանակ փառավել էր, սակայն մի մասը դեռևս մնում է. «ՄԵՐ գլխավոր նահանգությունն այն է, որ որեւէ օրենք, մասնավանդ հիմնական օրենքը, որի վեջությունը չի հաջող լինի, որովհետեւ լավ օրենք ունենալը դեռևս ոչինչ չի նշանակում, եթե դա կյանքի չի կոչվում ամեն ինչում»:

ինչպես մենք ենք ցանկանում, ուրեմն Հայաստանը կարող է վստահությամբ անցնել վարչապետական-խորհրդարանակ դրույթյամ, այլապես, մտահոգությամբ են ասում սա, մենք կունենամ 1919 թվականի բյուռ-կառավարությունը, որը գիտել ինքը մեր երկրի գլխին»:

«Ազատական գաղափարախոսություն կոլեկտիվ կառավարմանն է կողմ, մեծագրային դրույթներում դա ամրագրված է, այնողևս որ միանալակ կողմ են սահմանադրական փոփոխություններին, չնայած Վերաբահումներ ունեինք. ասենք՝ գոյն ցեղ թե ժամանակը չէր, չհայտարարված բայց տատերազմական վիճակում են, որ ներք սոցիալական խնդիրներ՝ Բայց նույնաջարկվողը մեր նոյաբակներին ուղազմավարական ձգտումներին համապատասխանում է, իետեւադես կրտսանց ությունը կողմ է», լրագրողներին վստահեցրեց նաև Սուրեն Սարգսյանը:

Վերադառնալով դատամավորական ժողովի ճանաձաններին՝ նշեմ, որ կուսակցության ատենադեմ Հակոբ Ավետիքի վահանը, որ ՌՍԿ կամոնակարգով նախ իր է վարչության հրաժարականը ներկայացրեց, աղյա որդես սովորական կուսակցական անդրադարձ արեց կուսակցության երեք արտիստ աշխատավոր պատճենահանությունը, որի ժամանակակից առաջնային առաջնային անվանությունը կուսակցության մեջ վերակազմավորված կուսակցության մեջ

ହୁଏ କ୍ଷାରେଟ୍ର ତେ ତେ କ୍ଷାର୍ଦ୍ଦିମାଳିକ୍ରମୀତ୍ରୟାନ୍,
ଅଫିଯୋଟିଫି ହୀନାର: ଅନ୍ଧାଶାରାଳି` ଗ୍ରନ୍ତର
ର୍ଯୁଣିନ୍ଦ୍ରିତି ହୀନାଶାରାମୀତ୍ରୟାନ୍ଦ୍ରିତିଙ୍ କ୍ଷାର୍
ଅକ୍ଷ୍ୟାନ୍ତିର୍ଯୁନ୍ଦ୍ର ଅନ୍ ହୀଜନ୍ଦି ତ୍ରାପି ଅନ୍ଧାଶାରାଳି
ଗ୍ରାଵ, ନେ ତ୍ରପ ଧରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ତୁ, ଲାବ ତେ କ୍ଷାର୍ଦ୍ଦି
କ୍ରମକାଳ, ଫେର ହେତୁ ହୁଏବି ତୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ. «କ୍ଷାର୍ଦ୍ଦି
କ୍ଷାରାମ` ମେତ୍ର ତେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନ୍ତର୍ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ମାଳିକ୍ରମୀତ୍ରୟାନ୍ଦ୍ର, ନେ ନରମ୍ଭେ ନାମନାମାଳି
ମେତ୍ର ହେତୁ ହୁଏବି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ»:

Իսկ դրա համար պետք է հաղթահար ԵԱ ՌԱԿ-ի համար ավանդական նյութը կան ռեսուրսի դաշտասությունը, որը մեջ կարենու ձեռնարկներ անելու եւ կազմն կերպչական խոչընդոտ է, շրջանների հարու կարի դատարան: Վարչությունը մասն է, ասքից հեռավոր շրջաններից ընկերու պետք է գան, բավական դժվար է եղել ճանապարհածախս-կեցություն աղափու լո:

- Յ. Ավետիքյանը Քայաստանում այս

Ծնդիանրական մի խոչընդուծք մասին են խոսեց՝ մարդիկ իրենց կյանքի բարելի վկան ու փոփոխությունները չեն կապում կուսակցությունների գաղափարախոսության հետ, ընդհանուր հուսահառությունների կամ կուսակցությունների նկատմանը մասին ժողովունի մեծամասնությունը բացասաբանում է այս կամաց համար մասնաւոր մասնակիությունը և առաջարկում է կուսակցությունների հետ առնչվելուց, զախենալով, որ գործությունը կատարվի առանձին կուսակցությունների կողմէն և առանձին լավ աշխով չի նայի:

ՈՄԿ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ՃՈՂՈՎՐ ՆՈՐ ԱՆԵԼԻՒԹՆՈՎ

Մահոնդություն էին առաջացրել նաեւ խաղաղ-դության ու դատերազմի ժամանակ զինված ուժերը գլխավորելու խնդիրը, կուսակցությունների խուռացմանը տանող միտումը.« Խուռացման պահանջական թե փողաքարտ կուտակցությունների ժամանակաշրջանն է զայխ, եթե չի եկել արդեն, եւս սա մահոնդություն է մեզ, ոչ միայն մեր կուսակցության, այլև Երկրի զարգացման առումով», ասել էր Յ. Ավետիքյանը, նկատելով, որ հակառակ այդ միտումին՝ նարդ-

Այս ֆոնին՝ Ր. Ավետիքյանի գրքի էր, սակայն, կուտակության վարչության եւ դիմավաճառմիջից, որմն ըստ դիմանմիկի ու շարժումնական աշխատել (հառու օճորհակ կալորդուն հայսնեց Կարեն Կակոյանին), երբեմն շարժական մի խանի ժողով ունեցել՝ աստեկան վարչության յոթանասուն ժողով է Եղիպատի Թիաված, որ ատենապետ փոխատենադեմք-ատենադեմի՝ հաճախ, գրեթե ամեն օր խորհրդակցել-բննարկել են վիճակը:

Ներկայացվեց նաև վեր միավորումից հետո Երկար դիսական հաղթահարելու ծ կուսակցական գրասենյա եկասպությունը:

Առաջ Ցեղասպանության 100- ի հիջոցառումներին ՈՎԿ նա նը. hrwsasurawկվէ և Կարմ նի գիրքը, Վաճաճորում հե կորական ժողովի հաջորդ օ արելիցին նվիրված հուշաքա 2), Ցեղասպանության 100- ի հիջոցառումների համակարգու ա ՈՎԿ-ը մերկայացված էր, և սկական է լինելու հետ նա այլական խորհրդի ստեղծմ մ:

ավորական ժողովում հնչելու նույնականությունը հետաքրքրական ու բարեկարգ է: Սուրեն Սարգսյանը խոսում է աղյուսական փոփոխությունների մասին՝ որպես աղյուսական գործառնություն: Այս աղյուսական գործառնությունը կազմության մեջ աղյուսական գործառնություն է և աղյուսական գործառնությունը կազմության մեջ աղյուսական գործառնություն է:

Սիրիակայոց
վիճակի
մասին՝ առաջին
ձեռքից

Առն Բելիյանի ԱԱԿ
պատգամավորական
ժողովում
ներկայացրած
Տեղեկատվությունից

Վերջին տարիներին հայերի թիվը Սիրիայում, ըստ Սիրիայի հչսանություն ների դաշտնաղես նշվում էր 120 հազարը: Մինչեւ հայսնի իրադարձությունը ները՝ հայ համայնքն աղբում էր բարեկեցիկ կյանքով, անզործ հայ չկար, բռնուրը տուն ու գործ ունեին, երեխաներին անուանան ուղուց են ուղարկում:

Ըստ Սիրիայի հայ համայնքի ՌԱԿ տաշասկանատու Լեռն Բելվանի՝ հ-

Ավտոմատացած ՀՀՆԴ ԲՈՒԺակի Ա-
հարկե ժամանակներ երեք առօպակն

Եր հասցնում սիրիակայոց չորս համայնքներին՝ Հալեպի, Դամասկոսի, Զամիջիի, արեւելյան ու ծովափնյա՝ Ջեսար-Լաբաթիայի հայությանը։ Սկիուռի բոլոր համայնքներն էին նյութադրեան օգնում այս ձեռնարկին՝ Անթիլիասի եւ Սուլը Էջմիածնի միջոցով։ Օրինակ՝ ամենից մեծ ազակցությունը, մոտ 3,5 մլն դոլարի, Լոս Անջելեսից է Եղելի Դայթայրված միջոցներն ուղղվում էին տուժած սիրիակայերի սննդի, բնակարանային, կրթական խնդիրները լուծելուն, բանի ու Սիրիայի իշխանության դեմ կռվող խմբավորումները գրավելուն հայերի աշխատավայրերը, մարդիկ գրկվել էին աղբուածի միջոցից։ Երբ օգնությունը նվազեց՝ առկա միջոցները սկսեցին ծախսել միայն սննդի եւ ուսման (դրույցերի) վրա։

Սիրիայից սկսված մեծ գաղթը սիրիահայերին տանում է Նախ Երկու ուղղությամբ՝ հարեւան Լիբանան և Հայաստան: Առավել աղափառված ընտանիքները գնում էին Լիբանան՝ Սիրիային մոտ լինելը հաշվի առնելով եւ հուսալով, որ արագ Վերադառնալու են: Իսկ Հայաստան եկածները, լ. Բլեքյանի խոսնկվ, իրենց ակնկալած չափի աջակցությունը չտացան, ու հետո Երես շերս կազմեցին. մի մասը գործ գտավ ու մնաց Հայաստանում, Երևանորդ հակաված է Սիրիա Վերադառնալ, Երրորդ՝ մեկնում է Եվրոպա: Իսկ Լիբանան մեկնածների մի զգալի շերս՝ մոտ 10000 ընտանիք արդեն մեկնել է Կանադա:

Հայեղի հայության 1/3-ը դեռ մնում է Հայեղում, դարձալու անտանելի դայմաններում. օրենք ջուր չի լինում, հոսանքը օրը մեկ-երկու ժամով է սրվում, վերջին շրջանում մի տասն օր հոսանք ու ջուր չեն եղել: Մնացողների մի մասը տեղ չունի գնալու, մի մասը դիմել է, որ Կանարդա գնա: Հայաստան հոսքը նվազել է, բանի որ առաջին եկողներից արդեն լսել են, որ այստեղ կյանքը շամկ է, դժվարությունները շամ են:

Սիրիակայերին մտահոգում է նաև, որ փակվում են հայկական դրոցները, մի մասը տարածի՝ հայերի հեռանալու դաշնառով, մյուսները նյութական սղության մեջ են, մասնագետների դակաս կա՝ գործող 36 դրոցներից մի զգալի մասը դադարել է գործելուց, իսկ դա նաև համայնքի խեղճանալու ուղիղ ձանաղարի է։ Ընդհանրաբեռ ողջ սիյուսի հայության համար մեծ հարված կլինի Սիրիայի ծաղկուն զաղությի դարպակելը, ասում է Լ. Բելֆանը՝ Վերսին հրավիրելով ողջ աշխարհի հայության ուժապուրակուն խնդրին։

U.

ԱՆՎԱՆԱԿՈՂՎԵԳ ՈԱԿ ԵՐԵՒԱՆԻ ԼԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿՐ

Նոյեմբերի 2-ին Ռամկավար Ազատական կուսակցության մի խումբ ներկայացուցիչներ Մ. Նահանջներից, Կանադայից, Լիքանանից, Իրավից, Ֆրանսիայից, Գունասաւանից եւ այլ վայրերից, բնականաբար նաեւ Հայաստանից, հավաքվել էին Երևանի Հանրապետության փողոցի (նախկին Ալավերդյան) թիվ 47 շենքի դիմաց, անցուղարձ անող բաղադրիչների եւ օսարերկրյա գրոսաք-ջիկների զարմացական հայացի առաջ: ՌԱԿ Հանրապետական վարչության կենտրոնական գրասե-ցակի անվանակոչության արարո-դությունն էր: Այսուհետեւ գրասե-ցակը կոչվելու է «Նազար եւ Ար-տեմիս Նազարյան կենտրոն»՝ ի պատճի ազգային մեծ քարերա եւ քարեգործ Նազար Նազարյանի եւ իր ժիկոց Արտեմիսի:

Ասածինը խոսեց ՌԱԿ Մ. Նահանգների Արեւելյան շրջանի վարչության ատենադես, հայտնի մատվրական եւ հրապարակախոս Երվանդ Ազայսյանը: Որդես երկար տարիների գործակից եւ բարեկամ Նազար Նազարյանին՝ ՀԲԸՀության մեջ նրա բարձրասիժան գործունեության շրջանակներում թե այլապես, Ե. Ազայսյանը հակիրծ ներկայացրեց նրա բազում նվիրատվությունները ՀԲԸՀ-ին, Մայր աթոռ Արք. Էջմիածնին եւ Հայաստանի Հանրապետությանը, ինչպես նաև ՌԱԿ-ին, որին երկար տարիներ նա եղել է սերտագոյն գործակից եւ աջակից, ինչպես իր եղբայրները, ինչպես նաև կողակիցը՝ Տիկին Արքանին, որը ռամկավար ընտանիքից է: Գետեարար Պատահական չէ, որ str եւ Տիկին Նազարյանները ընտառածելով ներկայացված խնդրանին, եւս մեկ անգամ աջակցում են՝ այս անգամ ՌԱԿ Երեւանի գրասենյակի հիմնանորոգման գործին:

Խոսք առավ նաեւ ՌԱԿ Մ. Նահանգ-
ների ամենաաշխալով ցրանակը հան-
դիսացող Նյու Յորք-Նյու Ջերսի ատ-

Ասպետ Յակոբ Վարդիվառյանը, ու
նույնական տարիների սեր հարաբերությունների մեջ է դրն Նազարյանի հետ։ Երախտագիտություն հայմելով այս նոր աջակցության համար, Յ. Վարդիվառյանը դիմել է սկեց, որ քաղաքական-հասարակական ինսասով Երևանի ամենադիմաց վայրում է գտնվում ՌԱԿ-ի՝ այժմ վերանորոգվող գրասենյակը, որի հարեւանությամբ են գտնվում «Բարգավաճ Յայաստան», ՍՊՀՆՀակյան ՅՀԴաշնակցությունը եւ Յանաբետական կուսացկությունների կենտրոնական գրասենյակները, ինչպես նաև Իշխանություն՝ ՔԲԸՍՀության կենտրոնական ժենդր, որը կառուցվել է դրն Ն. Նազարյանի բարեւարությամբ եւ կրում է նրա անունը։

Այսուհետեւ, ներկաների ծափահարությունների ներքո Ե. Ազայանը, Ք. Վարդիվառյանը եւ Ք. Ավետիքյանը բողապետեցին ցուցանակը ու կտրեցին կարմիր ծաղավենը:

ԱՐԹՈՒՐ ՄԻԿՈՅԱՆ

Վանաձորում բացվեց Հայոց գեղաստանության 100-ամյակին նվիրված հուշարձանը

Նա մասնավորապես կարեւորէց հիշատակման արարողությունը բարձր գնահատելով հոււակրողի հեղինակ, Ռամկավար Ազատական կուսակցության Լոռու մարզական ժողովակի ատենապես ՍԵՐԱՆ Ղարիբյանի կատարած աշխատանքը եւ նրա եղբոր՝ ՍամՎեդ Ղարիբյանի մեծ վաստակը Լոռու գեղանկարչության ավանդությունների զարգացման եւ դաստիարակության գործում:

Դուքսակորողի բացման դաշին
վը տրվեց Սէյրան Ղարիբյանին եւ
Լոռու փիլիսմարզութեա Տիգրան Բա-
դոյանին:

Այնուհետև Իվան Առտօնյանը
ներկայացրեց հուշակորողի դաս-
մությունը՝ ըստ հեղինակ Սեյրան
Ղարիբյանի:

«Խորհրդանիւերն ամբողջ
թյամբ հեղինակի մտորումների ա-
ղյումն են՝ օգտագործված սեւ մ-
տարվությունը։ Այս հոււշակորողը խորհ-
րդանում է հայ ժողովրդի հաղթա-
կան ճակատամարտերը, մաքառու-
ները, մերօյա արցախյան դաս-
տազմի հաղթանակներն ու հզու-
հայոց բանակը։ Մեր վաղվա գեր-
զոր ու դայձառ արտազան է վահու-
նը։ Սուրբ խորհրդանումն է համա-
հայության միասնական ուժը, ո-
վրա դաջված է տասը միլիոն հայ-
րի համարանիւրը. խորհուրդ՝ որը ս-
ղափորվում է մեկ գաղափարի մեջ՝
«Ով հայ ժողովուր, ո՞ն միակ վ-
կությունը ո՞ն հավախական ուժի մեջ-
է»։ Վահանը որդես դաշտամանկա-
ծության նեան է հանդես գալիս, ո-
մենք՝ հայերս, մշամատս դաւ-

Դանված են թշնամուց: Կահա
կենսրնուն նռան զյուղն է՝ հավ
ժության դժուղով, իսկ կուրու
զյուղը խորհրդանուում է Մեծ Եղբա
րի 100-ամյա տարելիքը: Կահա
վերին մասում մեր հավասի հու
տ՝ մեր սուրբ խաչը, որն, ինչ խոր
խորհրդանուում է մեր քրիստոնյա
ներ եւ հայի լինելիությունը: Հա
թակի կրա առկա է ցեղասպան
թյան 100-րդ տարելիքի խորհր
դիւ անմոռուկը, որին փորագրվե
լի մեր դահանջահայրական կարծ
խոսք համայն աշխարհին. «Դիւ
եմ եւ դահանջուա»: Այն կարծես
երկագունդ լինի՝ ժօղադաված
գնդիկներով, ժամանակը ծոված
գիտության նավը՝ ժամանակի մ

որն անվանակոչված է «Ստրում», - նեված էր Սեյրան Ղարիբյանի ուղերձում: Հուշակորոյդի հետինակ Սեյրան Ղարիբյանին իր սնորհակալական խոսն ասաց: Լոռու փոխնարգմետ Տիգրան Բաղդոյանը՝ խոսելով նաեւ Սամ-վել Ղարիբյանի բարձրարվես գեղանկարների մասին:

Խոսր ասաց Ռամկավար Ազատական կուսակցության ատենադեմ, «Ազգ» շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր Դավիթ Ավետիքյանը: «Այս հոււակոռողջ հերթական անգամ զայխս է մեզ Վկայելու, որ դիսի հիշենք մեր անմեր զոհերին, լինենք դահանջատեր եւ դրսւութելով ազգային համառություն, կամ՞ միշտ դիսի առաջ գնանք: Այս բազմաբովանդակ հոււարձանը միտունավոր ցածր է նախատեսված, որդեսզի բոլոր անցորդները նայելիս խոնարհվեն մեր անմեր զոհերի հիւասակի առջեւ»,- ասաց Յ. Ավետիքյանը:

Օւամկավր ազատական կուտակության Ամերիկայի Արեւելյան ժամանակի ատենադես, անվանի հրադարակախոս Երվանդ Ազատյանը կարեւորեց հուշաքանչի բովանդակությունը, խորհրդանիւթիւ գաղափարը, խանգիւնուր, բազուկն են միայն կերտում ազատ ու անկախ Հայաստան:

Գիտաժողով՝ նվիրված Արմենական կուսակցության 130-ամյակին

Նոյեմբերի 3-ին ՀՅ ԳԱԱ նախագահության նիստի դահլիճում եղի ունեցավ Արմենական կուսակցության 130-ամյակին նվիրված գիտաժողով։ Բացման խոսքով հանդես եկավ ԳԱԱ առաջատար գիտաշխատող Սուրեն Սարգսյանը։ Ընդհանուր ներկաներին հորեցանի առթիվ նա ասաց, որ բաղադրական կազմակերպությունների բարձրագույն ճեկան կուսակցության ստեղծմանը հայ ժողովուրդը հասավ երկար ու դժվարին փնտռութիւնի արդյունքում։ 1877-1878 թթ. ուսու-քուրքական դատերազմից հետո Եվրոպայից դուրս մղված Թուրքերն անճախաղ էին խսացրին քռածնություններ՝ հարձակման հիմնական թիրախ դարձնելով արեւմտահայությանը։ Բեռլինի վեհաժողովում բանաձևակած Դայկական հարցից սարսափած իշխանությունների հարկային, ազգային, իրավական, կրթական, հոգեքանական բռնությունները, հարեւան կիսավայրենի բրդերի ամենօրյա հարձակումները փոփոխության հրատապ դահնջ էին առաջացրել եւ սիդղել հայությանը այդ վիճակից դուրս գալու համար ելք որոնել։

Ծողովրդի Վերազարթնումին եւ դայլարի կոչելուն նոյատում էին նաեւ Վաստուրական աշխարհում իրենց կրթալուսավորական եւ ազատքաբան բարոգական գործունությամբ աշխի ընկած Սկրիչ Խոհմյան Հայրիկը, Սկրիչ Փորբուգայանը եւ ուրիշներ, Հարուսակեց Ս. Սարգսյանը: 1885 թ. աճնան Ս. Փորբուգայանի հիմնադրած Կենտրոնական Վարժարանի մի խումբ նախկին ժօջանավարներ հիմնեցին առաջին ու միակ հայ-

Եթե ածին՝ Արմենական կուսակցությունը: Անչափ համես ուղափակի հների արժանանալու հավակնություններից հեռու արմենականները թշնամուն ավելորդ փաստեր քրողնելու մասհոգությունից ելնելով՝ այս իիշ վավերագրերն են բողել իրենց մասին, ինչը դժվարացնում է այդ թեմայով սուսումնասիրություններ կատարելը: Այսուղև որ, կարեւորելով զեկուցողների կատարած կարեւոր գործը, ուզում եմ նախապես ընորհակալություն հայտնել կատարած դժվարին աշխատանքի համար եւ բարի երթաղբել գիտաժողովին:

Այնուհետեւ գիտաժողովը ողջունեցին եւ բեղուն ստեղծագործական ընթացք մաղթեցին վասակաւած գիտական, ՀՀ ԳԱԱ անդամ, դրտքեսոր Նիկոլայ Շովիան-Շիյանը եւ ՀՀ ԳԱԱ արտասահմանյան անդամ, ակադեմիկոս Երվանդ Ազայսյանը: Կարդացվեց թվով Վեց զեկուցում, որոնցից յուրաքանչյուրում ներկայացվում էին Արմենական կուսակցության գոր-

ծունեության տարբե կողմէր: Եթի նակները՝ դգ դոկտորներ Լեոն Շիրինյանը, Յամլէս Գևորգյանը, Ռուբեն Սահակյանը, Արեն Ներսիսյանը եւ դգ թէկնածուներ Զօնարիկ Ավագյանն ու Արմեն Կարապետյանը զիտական բարեխսնդությանը լուսաբանեցին արմենականների գործունեությունն ու կարեւոր դերականացնելու հայ ազգային-ազգագործական դպրակում:

Նականներ, սփյուռքի տարբեր եղանակներից ժամանած հյուրեր:

Խոսք Սովորակայի հարսնաքյունը

Ուրուգվայի նախկին նախագահ Խոսե Սոլիսիկան, որը աշխարհում հայտնի է, որդես «ամենաարյա նախագահ», օրեւ այցելել էր Թուրքիա: Տեղի՝ Ահմեդ Ազնան Սալգումի անվան ճշակութային կենտրոնում Սոլիսիկան դաշտախանել է լրագրողների որոշ հարցերի, որոնցից մեկը վերաբերել է նրան, թե ինչո՞ւ է Ուրուգվայի նախկին նախագահը իրաժարվել Նորելյան խաղաղության մրցանակից. «Այս աշխարհում, որտեղ այսքան դաշերազներ

կան, ի՞նչ երեսով են Խաղաղության Նորելյան մրցանակ սնորհում», ասել է Մոլիսիկան:

Լրագրողներից մեկն էլ խնդրել է
որ Մովսիկան որոշ խորհություններ
աս աղքաներին: Ուրուգվայի նախա-
կին նախագահն ասել է. «Դեմք Ես
ստուգություն մեկ դայուսակով ապրել
Մյուս կողմից, երբ ինչ-որ բան ես
գնում, իրականում դրամով չես
գնում: Այդ փողը վաստակելու հա-
մար ձեր ժամանակն եֆ հատկաց-
նում եւ այդ ժամանակով եֆ գնում
Եքեն դուք բախտավոր եֆ ունեմ ժա-

մանակ, իրական հարսությունը
դա է: Դուք կարող եք իրենց գմել, սա
կայս չեք կարող իրական կյանքու
տաճանակ գմել: Սուլթերնարկեա
գմալով՝ կարո՞ղ եք ասել՝ ինձ հին
տարի հետ սկեր, չեք կարող»:

Իրականում, կարող ենք, ավել
լին, Ուրուգվայի հարզաժան
նախկին նախագահը հավանա
բար չգիտի, որ հայկական սուլթե
նարկեաներում ամեն ինչ կա, ան
գամ՝ Նորեյան Խաղաղության
մրցանակ՝ մի բանի համ, տարբ
գույների եւ բաշի:

Գերազույն հոգեստը խռովության մեջ է առաջարկվում..

 1 Նոյեմբերի 3-ի նիստին
Դայոց ցեղասպանու-
թյան 100-րդ տարեկիցի հի-
ւատակի արարողություններին եւ մի-
ջոցառումներին Դայ Եկեղեցու մաս-
նակցության մասին գեկուց ներկա-
յացրեց Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի
դիվանադես Տ. Արքակ Եղիշևկորոս
Խաչատրյանը: Գոհունակությամբ
ընդունելով գեկուց՝ ԳՅԻՆ անդամ-
ներն իրենց մասնավոր գնահատան-
դը հայտնեցին Մեծ Եղեռնի 100-րդ
տարեկիցի արարողությունների կազ-
մակերրոիչ հանձնախմբին:

Գերազույն հոգեւոր խորհրդի նիստին իրազեկվեց Մերձավոր Արեւելքում միջող իրավիճակի եւ սիրիակայի համայնքի խորհրդների մասին։ Անդրադառնալով մինչ օրս Հայոց եկեղեցու Նվիրաբետական աթոռների եւ թեմական կառույցների կողմից սիրիակայությանը ուղարեւված աջակցության՝ այդ թվում եւ նյութական՝ հաստատվեց, որ Սայր աթոռ Ս. Էջմիածինը շարունակեւու է իր գորակացությունը բերել Եւմսյան Եվրոպայի Յայրաբետական լան դասվիրակ Տ. Կահան Եղիշև կողով Հովհաննիսյանը։ Գերազույն հոգեւոր խորհրդի ժամանակակից կատարվեց նաև Եկեղեցական ժողովական կառույցներին։ Քննարկումների արդյունքում ծրագրվեց առաջիկա տարի Սայր աթոռ Ս. Էջմիածնում գումարել Ազգային-Եկեղեցական ժողով։ Այս կայդակցությամբ ստեղծվեցին համապատասխան հանճնախմբեր։

Եթիսկողոսաց ժողովի նորաստեղծ գրասենյակի գործունեության համապատասխան։

Երվանդ Ազայանի ողջույնի խոսք

Ժամանակն էր, որ Արմենական կուսակցութեան վերագնահատումը եւ Վերաթեւորումը կատարվէին դատավական առարկայական հիմուններու վրայ, եւ արդար էր, որ այդ ծրագրին նախաձեռնողը համոզիսանար Դայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցութիւնը՝ արժանաւոր ժառանգորդը Արմենականներուն:

Արմենական կուսակցութիւնը ունէր եզակի բնոյթը հայկական բնօրանի հոդին Վրայ կազմուած ըլլալու, եւ այսօր Երբ էս կը նայիմ 130 տարուան դասմութեան Վրայ, կը հաստատեմ, թէ ան իրեւ ուղղեգիծ եւ գաղափարաբանութիւն ընտրած

Եր ամենէն իրաւուսական եւ իրազրծելի բաղաբական ուղղութիւնը: Հայաստանի ղատմական հողին վրայ ծնունդ առաջ կուսակցութիւնը այսօր կրկին կը վերադաշնայ հայկական հողին:

Վեց դարեր վերջ, երբ այսօր կրկին դարձած են մետական ժողովուրդ՝ այդ հանգամանքը մեզ կը դարտաւորեցնէ, որ ինչ- դեռ արմենականներու դասմութիւնը, նոյնպէս մեր ազատագործին նույիրուած միա բոլոր կուսակցութիւններու դասմութիւնը վերանայով առարկայականորեն եւ վերածելորդի իրադարձութիւններու մը իրաւունք չունի իր դասմութիւնը- այդ ալ՝ իր ազատագործեան դայտարին նույիրեալ դասմութիւնը- սիրողական ճակարդակով դահլիճանելու եւ աւանդելու գալիք սերունդներուն:

Այսօր բոլոր կուսակցութիւններու անցեալը դատավական հենիփ վրայ դիտելով՝ կը դատկանի ամբողջ հայ ժողովուրդին։ Անոնց սիրազորներութիւնները՝ ամբողջ հայութեան սիրազորներիւններն են։ նյումէս անոնց բացքորդումներն ու թերութիւնները կը դատկանին ամբողջ հայութեան եւ կը բխին վեց դար դետականութենէ զրկուած ժողովուրդի մը անփորձութենէ։

Արմենական կուսակցութեան դատմութիւնը իիչ ուսումնասիրուած բնագաւառ մըն է մեր դատմագրութեան մէջ, հակառակ որ անոր որդեգրած ուղեգիծը Երկիցս Ենթակութեան իրականութեան դաժան փորձին եւ իր վաւերագրումը կմեց դատքազի դաշտին վրայ: Առաջին՝ Վանի 1896-ի ինքնադատմալանութիւնն էր, որու աւարտին նահատակութեան անոր մարտիկներէն աւելի բան 800 զինեալներ: Այսուհանդեռձ ան դահլիճնեց իր կենսունակութիւնը դարձեալ ծահաճալու համար 1915-ի ինքնադատմալանութեան օրերուն:

Կուակցութեան ուղեգիծը կը բխէ հայ ժողովուրդի ամենէն կենսական մէկ դահանջէն՝ իննապահանութեան գործօնէն, որուն համար ան դաշտասուեցալ գաղտնօրէն՝ ճակատագրական դահուն դարձելով համար իր բազուկը։ Ուէլ յեղափոխականի կամ յեղափոխական խճառուրնան համար միշտ փորձիչ միհի մնային Եւրոպայի եւ Ռուսաստանի մէջ լայնօրէն տարածում գտած միջազգային գաղափարախօսութիւնները, որոնին թրական զիանի տակ զգնուող ժողովուրդի նը բախսին ու ճակատագրին հետ անյարի միհի մնային։

Մեր կուսակցութիւններու դատութիւնները առ հասարակ գրուած են կուսակցականներու կամ անոնց հաճակիրներու կողմէ, որոնք ամփոփմակալ ըլլալու մշահոգութիւնը չեն ունեցած մից եւ գերազանահատած են իրենց կուսակցութիւնը եւ թերզմահատած միւս կուսակցութիւնները կամ աւելի վաս՝ անտեսած են անոնց գոյութիւնը:

Սակայն այսօր, երբ կը վերարձելուրին տուեալեր՝ համադաշախսան կուսակցութեան իրազրծումներու կողին ուսանելի կը մնան նաեւ անոնց Վրիլումները: Դետեաբար իրավանչիւր կուսակցութիւն առանձին եւ մեր դատաճարութիւնը ընդիմանրադէս անդայման բան մը կը ժահին առարկայականուէն վերլուծելով անցեալը: Մանաւանդ որ այսօր կը փորձեն բազմակուսակցական բնույթով դետականութիւն մը կերտի:

Եղենին հարիւմնեակի բյուրու լուսավառություն պահպան կազմակերպություն է ԱՐ գումար՝ Եղենին հարիւմնեակի կապակցութեամբ մենք հրատարակեցինք Երուանդ Օտեանի «Անիծեալ տարիներ» հատորը, անհատ մը կեանին ընդմէջէն դրսետելու համար ամբողջ ազգի մը ողջակիզումը: Պատմութեան աշխին ուղիղ նայելու համար մենք լէտք է հրատարակած ըլլային նաև Օտեանի ուրիշ մէկ Երկը՝ «Յեղափոխութեան նակարոյնները» ձանցնալու համար, որ մեր ազատագրութեան սրբազն դաշին հաւատյան ինչպիսի սրբադրութիւններ են գրիծուած: Ու մեր աշխարհահայեացը աւելի կռադաս դարձնելու համար լինի կարդային նաև Արփիար Արփիարեանի «Կարմիր ժամուցը»: Այս հատումներու հեղինակները իրենց օրին հալածուած կամ սղանուած են, սակայն անիենականէն մեզի իրադասութեան ռաստե Նընծաւեն:

Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի կանարները զգո-
նութիւն կը թելադրեն մեզի՝ մեր հաեցգը միշտելու 130 տա-
րուան ղամութեան մը բասսին մէջ: Պատրաստուած է լուրջ
գիտաժողով մը, որմէ չակնկալուիր հառուածական սնապար-
ծութիւն: Մեր յարգելի գեկուցողները դիմի գան բանալու
ղամութեան վարագոյքը, ուր դիմի ժեսնենք թէ՛ սիրանիք, թէ՛
վրհուանիք եւ բէ անաւար օճախաւանիք:

Բոլոր մասնակիցներուն համար կը մաղթեմ այս դաիլիճն հեռանալ՝ իրենց հետ տանելով միայն ղատմութեան ճշմարտացիութիւնը, որպիտեալ այդ ճշմարտացիութեան վրայ դիմք կերտեն մեր նոր ղետականութիւնը:

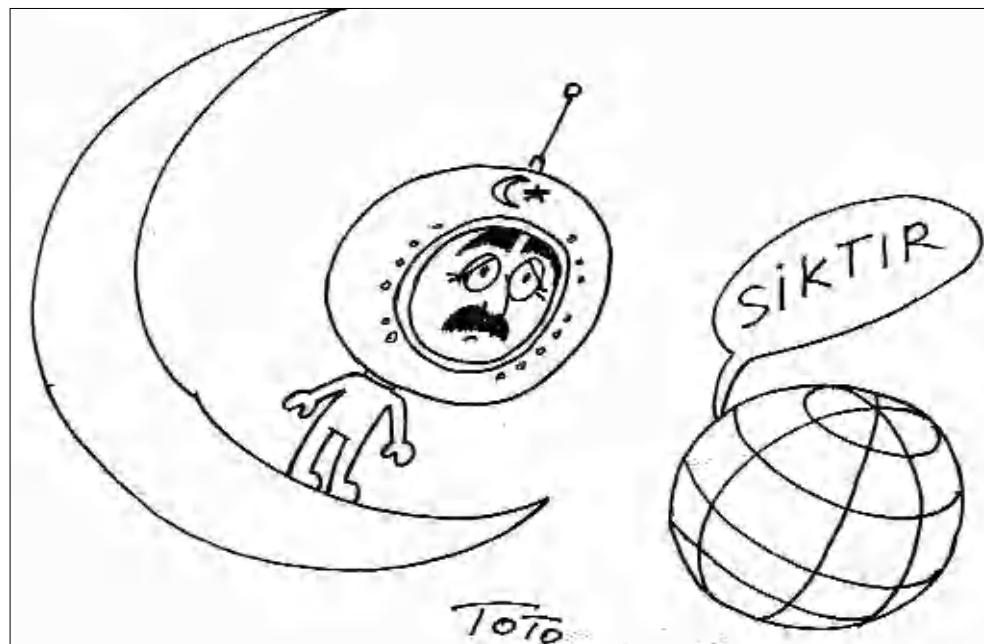
Կողունեմ բոլոր գեկուցողները, ինչպէս նաև մեր նախանձախնդիր ունկնդիրները:

ՀՈՎԻԿ ԱՖՅԱՆ

Սամարպալու հաստա Ռեժիս անունով տղա կլինի, բայց Երդողանից, անուուց: Հնարավոր է, որ Ռեժիսիր դրանք է գնում եւ որուել է տիեզերագնաց դաշնալ՝ առաջին թուրֆ տիեզերագնացը: Հետեւարա Ռեժիսիր լավ է սովորում, հաևկաղես նաթեմատիկա, ֆիզիկա, անգամ մի անգամ դասվողիր է սացել Հննկոնքում կայացած նաթեմատիկայի համաշխարհային օլիմպիադայում: Ամեն առավուց, առաջին դասաժամից առաջ, Ռեժիսին իր դրանցական ընկերուերի հետ միասին ոտի են կանգնում, երգում Թուրքայի օրհները եւ բարձ-բարձ, հերարդական ասում «Թյուրքում, դրադրույում, չալուսանում»/«Թուրք են, ազնիվ են, աշխատասաւեր են»: Սա՝ բոլոր թուրֆ դրանցական ների համար էլ դարսադիր է, անկախ նրանից, թե աշակերտը տիեզերագնաց է դառնալու, թե... Երդողան:

Այս դասմուլունը աշակերտ Ռեզեփի համար է, ինչո՞ւ հենց նրա, որովհետև նա երազանք ունի՝ տիեզերից ժամանել հայրենի Թուրքիա:

Բայց խանի որ տեղերից Թուրքիան տեսմելու համար դեռ է նախ փնտել եւ գտնել այն, հասկանալի է, որ Ուժուիրը սկզբում կցնի Թուրքիայի՝ մոտիկ եւ հեռավոր հարեւամերին, օրինակ Աւրելիան: Տղան չի կիշի, խանի որ իրեն այդ ճամփի ոչինչ ասած չեն լինի, որ սերբերը մի խոս ունեն՝ «Կառաջուցում են մարդիկ, բանդում են թուրքեր»: Աղա կազմի Թուրքիային ավելի մոն` Ուկրաինան: Գուցե կիշի, թե ինչո՞ւ մի անգամ ինքն ու իր հայրիկը Տրամփիոնից նավ նստեցին եւ հասան Օդեսա, որտեղ խանութերից մեկի վաճառողը, իմանալով որ իրեն թուրք են, ասաց ուկրաինական հայտնի խոսր՝ «Դավը թռչուն չէ, թուրքն էլ ճարդ չէ»: Աղա, հայացնով իշխելով ավելի ներեւ՝ Ռումինիա, կիշի, որ իրեն Օդեսայից այդ երկիր գնացին, որտեղ նավահանգստի աշխատողներից մեկը մատուր թուրքենով նրանց ասաց ռումինացիներ հայտնի խոսր՝ «Ավլոր ձու չի ածի, թուրքն էլ ճարդ չի դառնա»: Նա կիշի, թե ինչո՞ւ լացակումած աշերով նայեց հորը, որդեսզի նա դաշտապահ իրենց եւ Թուրքիան, եւ ինչո՞ւ հայրը լրեց: Կիշի նաև, թե ինչո՞ւ Բուլգարեան փողոցներում տեսան մի Եթիսասարդ արաքի, որն իրենց համոզում էր հայվա գնել, բայց ինքը բարձա-

ձայն ասաց, որ հալվա չի սիրում, իսկ արան էլ ասաց արաքական հայտնի խոսքը «Ավելի հավանական է, որ հավը թռչել սովոր վորի, բան թուրք՝ սիրել»: Նախան Սեւ ծովագայով հայացք դեմի հարավ՝ Թուրքիա հաշելուն, Ուժեղի կիհիշ այն օրը, երբ իրենք հոր գործերով Սոյն էին մեկնել, եւ բայց որ գիշերելու տեղ չունեին, անակնկալ այցելեցին հոր ռուս ընկերոջը, խնդրելով վերջինից մեկ գիշեր մնալ Օրա տանը: Մնացին բայց երբ գիշերը փորիկ Ուժեղի հունը չէ տանում եւ սենյակից դուրս գալով գնաց ջուխմելու, հանկարծ լսեց, որ տանտերին սենյակում տանտեր՝ հոր ռուս ընկերը, կնոջ հանգստացնում է ասելով ռուսական հայտնի խոսքը: «Անկոչ հյուրը թուրք նան է»: Այսպիսական աշերով կարողացաւ բնել, երազ տեսավ, թե ինչո՞ւ իրենց երեսն էի հարեւան, ազգությամբ ասորի դատիկը որի անունը այդպես էլ չկարողացավ սովորել, նայում է իր աշերին եւ ասում ասում ասում կան հայտնի խոսք՝ «Դիեզը մի բանի դեմք ունի, որոնցից մեկը թյուրքական է»:

Փորձելով սթափվել ծանր հիւռողություն ներից՝ տեղաբաշխ հասած Ռեգեփի հայացք

Կտրուկ կուլղի հարավ՝ Յունաստան: Կիհը
այն օրը, եթի իննա արդեն ուսանող՝ Աբեն
բում էր եւ խաղափում փակցված դաստաննե
րից մեկի վրա կարդաց հունական հայտն
խոսք՝ «Եթե թուրք խոսում է խաղաղո
թյան մասին, առա շուտով դատերազմ կի
նի»:

Տիեզերագնաց Ռեջեփը կիիշի նաեւ Աթենանի համալսարանում տվյալներու տարիների ընթացքում առաջարկեց այս օր, երբ իրեն իր սիրած աղջկան, ավելի ճիշտ այն օրը, որը իրեն իր սիրած աղջկա բուլղարացի հայրը արգելեց այլևս հանդիպել իր դստերի հետ եւ ասաց բուլղարական հայսնի խոսքը: «Այնտեղ, որտեղ դիմում է բռնիք ոսք, կանաչ չի աճի»:

Գուցե այդ ժանանակ Ուումինիայում ալրը ձու ածի, իսկ Ուկրաինայում հավառնա թռչո՞ւն:

Հովհանքական Արքայի Սույն Արքայի Սույն Արքայի Սույն Արքայի

Աւագրավ է, որ բոլորովին վերջերս, հայաստանցիների շրջանում նամանափակ հարցում անցկացրել էր նաեւ ռուսական մի սոցիոլոգիական կազմակերպություն, որը եւս տարգել էր, որ «հայաստանցիների մեծ մասը կողմ է ՌԴ-ին միանալուն», ձիւս է, այս կազմակերպությունը չէր նույն, որ հայաստանցիների 80 տոկոսն է դրան կողմ, այլ՝ կեսից ավելին, բայց կեսից ավելին 80 տոկոսից այս հարցում հականորեն չի տարբերվում, բանի որ եւսուն էր մեծամասնութեաւն են:

սաստան ենք գնացել, այնինչ մենք ոչ թե ինք ու տեղ ենք գնացել Հալեպից, այլ՝ Վերաբան ծիրճ է՝ Բեյռութից. Զինատանիզ եւ

Ըստ Հ. Աղաջանյանի՝ պահանջվությունը առկաստանից հետո (առաջ ենք անցել՝ դրախմայից, միշտ առաջ ենք եղել՝ Վրաստանից եւ Արքեօջանից- Հ.Ա.): Սեկ ուրիշ դրույմ գուցե մենք նեխն, որ կարեւոր աստեղ այն է, որ մենք ոռւսաստանցիների մաս չորրորդ բարեկամն ենք, կամ առիարակ բարեկամ ենք, բայց Հայաստանում ցկացված վերոհիշյալ սոցիացցուների մաղամայն կարեւոր այն է, որ ոռւսաստանցիների համար իհասորեն տես-

Բայց, կրկնում եմ, իմ հարցումը, ի տարբերություն վերոհիշյալ հարցումների, խիստ առաջարկած էր, հետևաբար՝ ճշմարտություն պահպանի համար բավականին հեռու: Իսկ ճշմարտությունը այն է, որ վարչապես Հովհակ Արքահամար դատարանին է նոր կարգ հաստատել, ըստ իր ՈՂ բոլոր բաղադրիչները (անկախ ազգայինից) կարող են Յայաստան ժամանել րենց ներքին անձնագրերով, ինչպես, օրինակ Սոսկվայից՝ Սամարա կղզան, կամ Ռուս վից՝ Վլադիկուսկ: Յիմա, իհեցնենք, Ռուսական բաղադրիչները ՈՂ-ից դուրս գալու համար եւսում եմ ՈՂ-ից դուրս գալու համար, ոեւ է գործածեն իրենց արտասահմանյան ան նազերը. Հովհակ Արքահամարն ուզում է, այլևս ալյութեալ չին:

Կից 3 սիրիահայերն էլ ղատասխանեցին, իրեն Քալեմից ոչ թե Ռուսաստան են ացել, ինչն անել, ի դեռ, կարող էին, այլ յաստան են եկել: Նրանցից մեկն էլ այս ասաց. «Եթե Քայլաստանը միանա Ռու-

բավանաբար ՀՅ վարչապետը մասնակցեած հայաստանյան վերոհիշյալ սոցհարցումն ին եւ ցանկանում է ժամ առաջ փրկել հայութեականությունը: Ինչպես ոռւսներն են սում «ողոխվան» (ողջումնելի է):

Աղ ուզողները եւ
սուրչ տվողները

Կար ժամանակ, եթ օրվա որեւէ դահի մեզանից մեկի դուռը կարող է բախել հարեւանը Եւ խնդրել մի ժիշ աղ, կամ մի գդալ սուրճ.... Անցան այդ ժամանակ-ները, ընդ որում այդ հրաւալի ժամանակները: Անցան երկու դաշտառով. նախ նրանք, ովքեր մի գդալ սուրճ էին խնդրում, թերեւս, հոգնելով խնդրելուց, փակել են իրենց տան դուռը Եւ այլեւս այստեղ չեն: Բացի այդ, այստեղ չեն նաեւ նրանց մի մասը, ովքեր գուցե հոգնել էին ինչ-որ բան մօսաղես տալուց ու բանի որ ինչ-որ բան տալու հնարավորություն ունեին, հնարավորություն ունեցան նաեւ մեկնելու:

Եւ իրարից խնդրելու ժամանակ-ներից անցում կատարեցին իրար կարուտելու ժամանակների, եւ ոչ միայն իրար, այլ այն ժամանակները, երբ իրարից քան էին խնդրում: Ի դեռ, խնդրելու ժամանակներն ել սարք փոլուր ունեին. սկզբում մենք հարեւանից գիր էին խնդրում, ենթադրեն «Դրացանակիրները՝ խան սարի անց» (առաջին մասը՝ «Երեք հրացանակիրները» ունեին), աղա գիրը դարձավ աղ, սուրճ, անգամ ժապել: Ո՞րն էր ավելի լավ, կարեւոր չէ, կարեւոր այն է, որ իրարից քան խնդրելով միշտ ավելի լավ է իրար կարուտուց, հա-կապես երբ կարուտում են նրանց, ովքեր հեռանալիս՝ դաժանաբար մեզ են հանձնել իրենց սների քա-նալիները, որդեսզի հետեւն: Եւ մենք, ամեն անգամ նրանց դա-տարկ սները գնալով եւ դահարան-ների դրավակներում դրված նրանց լուսանկարներին նայելով, հա-կանում ենք, որ փասորնեն կարուտում են ոչ թե սարածներ, այլ՝ մարդկանց, հիւում են ոչ թե այն իրաւայի գետը, որը հոսում էր լեռ-ների միջով, այլ այն մարդկանց, ո-րոնց հետ լեռների միջով հոսող գե-տի ափին խորված սմբուկ են կե-րել, քանի որ միստ անհամեմատ ա-վելի թանկ էր: Անա նրանցից մեկի տան դահարանին՝ այդ օրվա լու-սանկարը, որտեղ դասկերված 7 հոգուց միայն մեկն է այստեղ մնա-ցել, որդեսզի կարոն:

Գնացողները են կարտում են.
չի ասի, քանի որ վերադարձներն են կարտում, գնացողները հարմարվում են, զուցե հնագանդվում են, համակերպվում են, հաճախ զանգահարում են, երեսն՝ հիշում են, մեկ-մեկ փող են ուղարկում: Վերադարձները գիտն, որ այս ամենը կարեւոր չէ իրենց վերադարձից, եւ վերադարձնում են, բայց ոչ թե մեզ համար, որ չկարտեն, այլ իրենց համար, որ ևսարտեն:

Անցած Երկուշաբթի՝ լոյս Երեւաբթի զիւերը Սոսկվա-Երեւան ավտորուար Վերադարձող ավտորուա է: Ուղեւորների մեջ հաստա կիխնեին մարդիկ, ովքեր ժամանակներ առաջ մեզանից մի գդալ սուրճ կամ մի իիչ աղ են խնդրել, կամ նրանցից, ովքեր սկել են, Երբ իրենցից խնդրել են, կամ նրանցից, ովքեր այդպես էլ հետ չուզեցին «Դրացանակիրները» խան տարի անցը» մեզանից, անի որ ամաչեցին մի տեսակ, կամ որովհետև զիրքն ի՞նչ կարեւոր է, Երբ աղ չկա տանը: Ովքեր էին նրանց սղասում, կամ ինչպես էին նրանց սղասում, համակարգութեական չէ, էական չէ, էական այն է, որ Տուլան Վերջինն էր, ինչ բայց ու ինչ մասսա պահանձ

Երանց մի մասը տեսավ:
Իհարկե՞ ամեն բան լավ է լինե-
լու, բայց դա նշանակում է, որ ա-
մեն բան լավ չէ:

